

Una claredat obscura

Alguns dirigents del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), encapçalats per Miquel Iceta, han proposat recentment establir una "lleï de la claredat" per resoldre el tema nacional-territorial de l'Estat espanyol. Es tractaria de formular unes regles pactades que emmarcarien la decisió de la ciutadania catalana sobre el model d'acomodació política, inclosa la independència. La referència empírica es la lleï de la Claredat de Canadà (Clarity Act, 2000), establerta per la Cambra dels Comuns del Parlament federal. D'entrada, buscar solucions en la política comparada de les democràcies plurinacionals és una actitud encomiable (i lamentablement no massa freqüent). Val la pena considerar-la.

Per tal d'arribar a unes regles procedimentals que solucionin de manera estable aquest tipus de

Actualment al Canadà no hi ha res que s'assembla a unes regles clares i consensuades entre les parts

contencions resulta pertinent que compleixin aquestes dues condicions: 1) que siguin regles clares; i 2) que es basin en el consens de les parts implicades.

La proposta que surt del PSC sembla donar per descomptades dues tesis. En primer lloc, sembla assumir que la lleï de la Claredat canadenca ha solucionat la regulació d'una possible independència del Quebec. En segon lloc, sembla que considera que una solució semblant seria aplicable al cas de Catalunya i Espanya. La primera tesis, però, és simplement falsa: actualment al Canadà no hi ha res que s'assembla a unes regles clares i consensuades entre les parts. La segona tesis resulta tan ingènuament utòpica –inclouria un referèndum pactat a Catalunya sobre la independència– que els que la proposen haurien de dir clarament com pensen posar-la en pràctica.

Com és conegut, la Clarity Act es va plan-

tejar com una concreció de les dues condicions que el Tribunal Suprem del Canadà (TS) va esgrimir en el seu famós dictamen sobre la legitimitat constitucional d'una possible secessió del Quebec (*Secession Reference*, 1998): a) que la ciutadania respongués a una pregunta clara sobre la qüestió, i b) que el nombre de vots favorables a la

centra en la "majoria clara", i el tercer esmenta genèricament les esmenes constitucionals requerides. Tots tres articles mereixerien comentaris específics, però el punt més decisiu és l'article 2 (majoria clara).

En contra del que semblaria, la lleï tampoc fixa una majoria concreta, sinó que estableix que serà després de realitzat un re-

tableix que el contingut de la pregunta correspon al Govern quebequès; fixa la majoria clara en el 50%+1, a més d'altres disposicions (drets de les minories, integritat del territori, etcètera). Declarada inconstitucional pel Tribunal d'Apel·lació del Quebec (2007; articles 1,2,3,4,5 i 13), la *Bill 99* es troba actualment en el Tribunal Suprem.

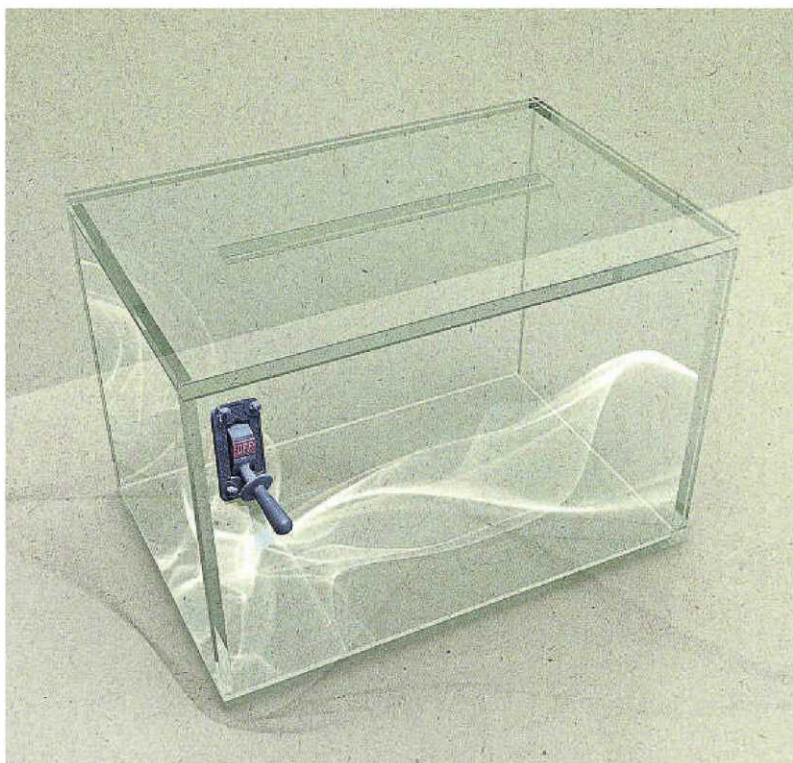
Tant la lleï de la Claredat com la *Bill 99* reflecteixen un caràcter unilateral allunyat de l'esperit federal que estableix el dictamen del Tribunal Suprem canadenc. D'una banda, la lleï de la Claredat, malgrat el seu nom, ni és una lleï clara ni està basada en el consens. Introdueix disposicions unilaterals, imprecises i arbitràries que contrasten amb les sofisticades disposicions sobre la democràcia i el federalisme d'aquell dictamen. Es tracta d'una lleï que no és eficaç, que no soluciona la tensió de

Es tracta d'una lleï que no és eficaç, que no soluciona la tensió de fons, sinó que fa més aviat el contrari

fons, sinó que fa més aviat el contrari. D'altra banda, la lleï quebequesa reflecteix també una unilateralitat basada en la lògica política anterior a les consideracions del Tribunal Suprem.

Quan no hi ha regles pactades, el que s'està estimulando és la unilateralitat de les parts. Tot això passa al Canadà, un Estat molt més desenvolupat en termes institucionals i de cultura federal i plurinacional que l'Estat espanyol. Es pot establir una Clarity Act espanyola que sigui millor que la canadenca? La càrrega de la prova que això és factible correspon als que la proposen. Hauran de fixar-ne el contingut i, sobretot, com pensen dur-la a terme atesa la cultura uniformitzadora i jeràrquica de les institucions i dels principals partits espanyols.

Es una proposta que es troba a molta distància conceptual, política i moral de les obsoletes idees i models proposats pel PSOE (encara no desautoritzats pel PSC). Si no, serà una altra inútil cortina de fum. Una més. El fum d'una claredat obscura.●

JOSEP PUJOL

pregunta reflectís una majoria clara (sense especificar-la). (Les preguntes dels referèndums quebequesos del 1980 i el 1995 no eren gens clares; la majoria requerida en aquests referèndums, com en el més recent d'Escòcia, era la majoria simple de vots afirmatius).

La lleï de la Claredat pretén fixar unes condicions prèvies a la negociació del govern federal sobre la secessió del Quebec. Consta de tres articles. El primer tracta sobre la claredat de la pregunta, el segon se-

ferèndum al Quebec (dret que ningú nega) quan la Cambra dels Comuns federal decidirà si el resultat reflecteix o no una majoria clara a favor de la secessió. És a dir, primer es fa el referèndum i després el Parlament central decideix com s'ha d'interpretar el resultat.

Òbviament, es tracta d'una decisió totalment inacceptable per part de les institucions del Quebec, les quals varen aprovar la seva pròpia lleï (*Bill 99, 2000*) com a resposta a la lleï federal. Consta de 14 articles: es-